

16 Ιανουαρίου, 1996

[ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ,

Αιτητής,

v.

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 10 ΤΟΥ Ν.139/91,
ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΤΑΞΕΩΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 921/93)

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Δικόγραφα — Αίτηση — Αιτητικό — Άρθρο 4(2)(β)(II) του Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου — Ειδικός καθορισμός της αιτουμένης θεραπείας στην Αίτηση — Περιγραφή της και παραπομπή είναι ανεπίτρεπτες.

5

Διοικητικό δίκαιο — Διοικητική πράξη — Πράξη εμπόλιπτα στο πεδίο του δημοσίου δικαίου — Διάκριση από πράξεις ιδιωτικού δικαίου — Το μείζον κριτήριο — Ιδιωτικού δικαίου η ενέργεια του κηδεμόνα τουρκοκυπριακών υπηρεσιών (Υπουργού Εσωτερικών) επί της ανακτήσεως κατοχής ακινήτου τουρκοκυπρίου στην εξετασθείσα υπόθεση.

10

Τουρκοκυπριακές περιουσίες — Κηδεμόνας — Ο Νόμος 139/91 — Δράση του Κηδεμόνα στο πεδίο τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού δικαίου — Διάκριση μεταξύ περιπτώσεων.

15

Ο αιτητής προσέφυγε κατά της απόρριψης της διοικητικής προσφυγής που είχε ασκήσει κατά πράξεως του Κηδεμόνα τουρκοκυπριακών περιουσιών σχετικά με τουρκοκυπριακό κτήμα που κατείχε ο αιτητής αλλά χωρίς άδεια του ιδιοκτήτη το είχε υπενουκιάσει σε τρίτους.

20

Το Ανώτατο Δικαστήριο απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσι-

σε ότι:

1. Το βασικό στοιχείο στην διακρίβωση κατά πόσο μια απόφαση
5 ανάγεται στη σφαίρα του δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου είναι η
ίδια η φύση της απόφασης, το περιεχόμενό της και το σκοπούμε-
νο έννομο αποτέλεσμα της. Τα υπόλοιπα όπως π.χ. η ιδιότητα και
θεσμική υπόσταση του οργάνου που την εκδίδει προσμετρούν στο
μείζον κριτήριο που είναι, η φύση, το περιεχόμενο και το εν δυνά-
μει σκοπούμενο έννομο αποτέλεσμα της.

10 2. Η δικηγόρος της Δημοκρατίας αναφέρθηκε σε πρόσφατη απόφα-
ση μου στην προσφυγή *Ανδρέας Πλάτων κ.ά. ν. Κυπριακής Δημο-
κρατίας κ.ά.* (1995) 4 Α.Α.Δ. 2042.

15 Όμως, τα όσα λέχθηκαν στην απόφαση εκείνη αφορούν ειδικά την
απόφαση που αποτέλεσε το αντικείμενο εξέτασης σε εκείνη την προ-
σφυγή, η οποία απόφαση, είναι εντελώς διαφορετική από την προ-
σβαλλόμενη στην παρούσα προσφυγή. Στην υπόθεση *Πλάτων* οι αιτη-
20 τές ζήτησαν από τον Κηδεμόνα να τους παραχωρηθεί τουρκοκυπρια-
κό κτήμα για εκμετάλλευση. Ο Κηδεμόνας απέρριψε το αίτημά τους,
αν και ομολογουμένως ήσαν εκτοπισμένοι, και παραχώρησε το κτήμα
σε ιδιωτική εταιρεία.

25 Εδώ, η προσβαλλόμενη απόφαση του Κηδεμόνα αφορά σε εντελώς
διαφορετικό ζήτημα. Λειτουργεί απλώς πάνω σε καθαρά ζητήματα δια-
χείρισης του επίδικου υποστατικού ως Κηδεμόνας - διαχειριστής των
συμφερόντων του τουρκοκύπριου ιδιοκτήτη. Η λειτουργία αυτή σχετί-
ζεται με αστική διαφορά που προκύπτει από τους όρους κατοχής του
30 υποστατικού. Η απόφαση, συνεπώς, του Κηδεμόνα στην υπό συζήτηση
υπόθεση ανάγεται στη σφαίρα του ιδιωτικού και όχι του δημοσίου δι-
καίου. Κατ' ακολουθία και η προσβαλλόμενη απόφαση της Εξ Υπουρ-
γών Επιτροπής, που επελήφθη της προσφυγής του αιτητή είναι ορθή.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.

35 Αναφερόμενη υπόθεση:

Πλάτων κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1995) 4 Α.Α.Δ. 2042.

40 Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση ημε-
ρομηνίας 28.9.93 με την οποία απορρίφθηκε ιεραρχική προσφυγή
του αιτητή που ασκήθηκε βάσει του Άρθρου 10 του Ν. 139/91, ενα-

ντίον απόφασης του κηδεμόνα Τουρκοκυπριακών περιουσιών ημερομηνίας 18.8.92, σύμφωνα με την οποία η χρησιμοποίηση από τον αιτητή υποστατικού στην Κάτω Πάφο, ήταν παράνομη.

Χρ. Γεωργιάδης, για τον Αιτητή.

5

Ε. Κλεόπα, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult. 10

ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Αρχίζω παραθέτοντας το αιτητικό της προσφυγής, όπως αυτό διατυπώνεται, για να προχωρήσω να κάμω ορισμένες παρατηρήσεις.

15

“Δήλωση του Δικαστηρίου πως η απόφαση της Επιτροπής που έχει καθιερυθεί με το άρθρο 10 του Ν.139/91, απόφαση που διαβιβάστηκε στον αιτητή με την επιστολή 4.10.93 και με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή του αιτητή ημερομηνίας 23.11.92 είναι απόφαση αντισυνταγματική, άκυρη, παράνομη και χωρίς αποτέλεσμα.”

20

Διαπιστώνεται αμέσως πως δεν προσδιορίζεται στο αιτητικό της προσφυγής η απόφαση που προσβάλλεται αλλά γίνεται γι' αυτή αόριστη αναφορά, στην οποία και παραπέμπεται το Δικαστήριο σε σχετική επιστολή, όπου περιέχεται η προσβαλλόμενη απόφαση, και η οποία, επιστολή, μαζί με άλλα έγγραφα επισυνάπτεται της αιτήσεως. Η επισύναψη ασφαλώς όλων των εγγράφων που σχετίζονται με την υπόθεση και είναι στην κατοχή του αιτητή είναι ορθή και σύμφωνα με το διαδικαστικό Κανονισμό, 4(2)(γ), του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου του 1962. Ο ίδιος όμως Κανονισμός, (4)(2)(β)(II), προβλέπει πως η αίτηση δέον να περιλαμβάνει έκθεση της υπόθεσης του αιτητή διαλαμβάνουσα ειδικώς την ζητούμενη θεραπεία. Το άρθρο 146 του Συντάγματος προβλέπει πως το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο κέκτηται αποκλειστική δικαιοδοσία να αποφασίζει οριστικώς και αμετακλήτως επί πάσης προσφυγής υποβαλλομένης κατά αποφάσεως, πράξεως ή παραλείψεως οιαδήποτε οργάνου κ.λπ. Έχω επομένως την άποψη πως η απόφαση η οποία προσβάλλεται διά της προσφυγής πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς και με σαφήνεια στο αιτητικό. Είναι ανεπίτρεπτο να αφήνεται να διακριβωθεί η επίδικη απόφαση από το ίδιο το Δικαστήριο μέσα από τα έγγραφα που είναι ενώπιόν του κατά τη διάρκεια της συζήτησης της προσφυγής.

25

30

35

40

Εν πάση περιπτώσει, και αφού έκαμα τις πιο πάνω παρατηρήσεις, ελπίζω για μελλοντική συμμόρφωση, προχωρώ να εξετάσω την ουσία της αίτησης.

- 5 Ο αιτητής ενοικίασε στις 12.9.72 το κτήμα, γνωστό ως Castle tavern, στην Κάτω Πάφο από τους διαχειριστές της περιουσίας του τουρκοκύπριου ιδιοκτήτη του. Μετά τις γνωστές τραγικές συνέπειες της Τούρκικης εισβολής η Κεντρική Επιτροπή Προστασίας Τουρκοκυπριακών Περιουσιών και ο αιτητής υπέγραψαν στις 10 11.10.76 συμφωνία με την οποία παραχωρείτο σ' αυτόν άδεια κατοχής του πιο πάνω κτήματος. Ο αιτητής όμως υπενοικίασε το κτήμα σε τρίτους με ευνοϊκώτατους όρους. Στις 26.4.91 θεσπίστηκε ο περί Τουρκοκυπριακών Περιουσιών (Διαχείριση και Άλλα Θέματα) (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμος του 1991, Ν.139/91, σκοπός του οποίου, όπως αναφέρεται από τον ίδιο τον νομοθέτη στο 15 προοίμιο του, είναι η προστασία των περιουσιών που εγκαταλείφθηκαν από τους Τουρκοκύπριους, που αναγκάστηκαν να μετοικήσουν στην υπό των Τούρκικων στρατευμάτων κατεχόμενη περιοχή της Κύπρου, και η νομοθετική ρύθμιση του ζητήματος της 20 διαχειρίσεως των περιουσιών αυτών.

- Στις 18.8.92 ο δικηγόρος του Υπουργού Εσωτερικών, που είναι, βάσει του Νόμου ο Κηδεμόνας των Τουρκοκυπριακών περιουσιών, με επιστολή του προς τον αιτητή τον πληροφορούσε πως η χρησιμοποίηση από αυτόν του υποστατικού ήταν παράνομη γιατί παραβίαζε τους όρους χρήσεώς του χωρίς την άδεια του Κηδεμόνα. Γι' αυτό και εκαλείτο να εγκαταλείψει το υποστατικό μέσα σε 15 μέρες. Ο Κηδεμόνας επέμεινε στη θέση του και μετά από τις γραπτές παραστάσεις του δικηγόρου του αιτητή. Μάλιστα προχώρησε και καταχώρισε στις 19.10.92 αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου στην οποία ο Κηδεμόνας αξιώνει εναντίον του αιτητή τεράστια ποσά και παράδοση σ' αυτόν ελεύθερης κατοχής του υποστατικού.

- 35 Ο δικηγόρος του αιτητή καταχώρισε στις 23.11.92 προσφυγή εναντίον της απόφασης του Κηδεμόνα, βάσει του άρθρου 10 του Ν.139/91, που θεωρώ απαραίτητο να παραθέσω αυτούσιο.

- 40 "10.-(1) Κάθε ενδιαφερόμενος που δεν ικανοποιείται από απόφαση του Κηδεμόνα η οποία λαμβάνεται με βάση τις διατάξεις του παρόντος Νόμου και των με βάση αυτόν εκδιδόμενων Κανονισμών έχει το δικαίωμα, μέσα σε τριάντα ημέρες από την ημέρα που κοινοποιείται σ' αυτόν η εν λόγω απόφαση, με έγγραφη προσφυγή του στην οποία να εκτίθενται οι λόγοι που την επέβαλαν να προσβάλει την απόφαση αυτή.

(2) Κάθε προσφυγή που ασκείται δυνάμει των διατάξεων του παρόντος άρθρου απευθύνεται προς την ειδικώς προς τούτο εγκαθιδρυόμενη εξ Υπουργών Επιτροπή που αποτελείται από τους Υπουργούς Οικονομικών, Δικαιοσύνης και Γεωργίας και Φυσικών Πόρων.

5

(3) Η κατά το προηγούμενο εδάφιο εγκαθιδρυόμενη εξ Υπουργών Επιτροπή εξετάζει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την προσφυγή που έγινε προς αυτή και, αφού ακούσει ή δώσει την ευκαιρία στον προσφεύγοντα να υποστηρίξει τους λόγους πάνω στους οποίους στηρίζεται η προσφυγή, αποφασίζει σχετικά και κοινοποιεί την απόφασή της χωρίς καθυστέρηση στον προσφεύγοντα.

10

Νοείται ότι η εξ Υπουργών Επιτροπή μπορεί να αναθέτει σε λειτουργούς των Υπουργείων της να εξετάζουν ορισμένα θέματα που περιλαμβάνει η προσφυγή και να υποβάλλουν σ' αυτή το πόρισμα της εξέτασης αυτής πριν από την έκδοση της απόφασής της πάνω στην προσφυγή.

15

(4) Η δυνάμει των διατάξεων του παρόντος άρθρου ασκηθείσα προσφυγή αναστέλλει την εκτέλεση οποιασδήποτε απόφασης του Κηδεμόνα εναντίον της οποίας ασκήθηκε η προσφυγή μέχρι την έκδοση της απόφασης της εξ Υπουργών Επιτροπής.”

20

Η απόφαση επί της προσφυγής της εξ Υπουργών Επιτροπής εξεδόθη στις 28.9.93 και το ουσιαστικό μέρος της, που αποτελεί και το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής, το βρίσκομε στην παράγραφο 9(β) της απόφασης, όπου αναφέρονται τα εξής:

25

“Σ’ ό,τι αφορά το δεύτερο θέμα, δηλ. το αντικείμενο της προσφυγής, η Επιτροπή ευρίσκει ότι ο Κηδεμόνας στην προκειμένη περίπτωση ενήργησε στα πλαίσια της λεγόμενης διαχειριστικής δράσεως της διοίκησης, με βούληση ανάλογη προς εκείνη του ιδιώτη. Τόσο από το περιεχόμενο της επιστολής-ειδοποίησής του προς τον αιτητή ημερομηνίας 18.8.92 όσο και από τη μεταγενέστερη καταχώρηση της αγωγής στο Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου προκύπτει ότι ο Κηδεμόνας επεδίωξε την αξίωσή του για ανάκτηση ελεύθερης κατοχής του υποστατικού υπό την ιδιότητα του εμπεισιστευμένου εκπροσώπου από το Νόμο, για να διαχειρίζεται τις Τ/Κ περιουσίες, όχι διά της οδού της ασκήσεως δημοσίας εξουσίας αλλά μέσα στη σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου, προσφεύγοντας στο δικαστήριο ως ίσος διάδικος και επικαλούμενος την εφαρμογή κανόνων ιδιωτικού δικαίου.

30

35

40

Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με τον ισχυρισμό ότι η καταχώρηση της αγωγής εξουδετέρωσε τα δικαιώματα του αιτητή, δεδομένου ότι ο τελευταίος μπορεί να προβάλει και υποστηρίξει πλήρως την υπόθεση του ενώπιον του δικαστηρίου ως ίσος διάδικος.

5

Εν όψει των πιο πάνω η Επιτροπή έκρινε ότι δεν υπάρχει αντικείμενο προς εξέταση στα πλαίσια της διαδικασίας ενώπιον της, ούτε μπορεί να θεωρηθεί ως αντικείμενο της ιεραρχικής προσφυγής αυτή καθ' εαυτήν η απόφαση του Κηδεμόνα να προσφύγει στο δικαστήριο με αγωγή, οποιαδήποτε δε περαιτέρω εξέταση της ουσίας της διαφοράς θα προσέκρουε στην ήδη υφιστάμενη εκκρεμοδικία."

10

Μετά την απόρριψη της προσφυγής που άσκησε ο δικηγόρος του αιτητή καταχώρισε την παρούσα προσφυγή. Δικαιολογημένα, το μοναδικό ζήτημα που εγείρεται είναι κατά πόσο η επίδικη απόφαση του Κηδεμόνα ανάγεται στη σφαίρα του δημοσίου ή του ιδιωτικού δικαίου. Ο δικηγόρος του αιτητή, και ιδιαίτερα η δικηγόρος της Δημοκρατίας, κάνουν ευρύτατη αναφορά στη νομολογία και επιστήμη του δημοσίου δικαίου που άπτεται του ζητήματος. Νομίζω πως μπορώ να συνοψίσω τη βασική αρχή, όπως αυτή διαφαίνεται από την πλούσια νομολογία και βιβλιογραφία χωρίς βέβαια να υποτιμώ ή να υπεραπλουστεύω το ζήτημα. Το βασικό στοιχείο στην διακρίβωση κατά πόσο μια απόφαση ανάγεται στη σφαίρα του δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου είναι η ίδια η φύση της απόφασης, το περιεχόμενό της και το σκοπούμενο έννομο αποτέλεσμα της. Τα υπόλοιπα όπως π.χ. η ιδιότητα και θεσμική υπόσταση του οργάνου που την εκδίδει προσμετρούν στο μείζον κριτήριο που είναι, όπως είπα, η φύση, το περιεχόμενο και το εν δυνάμει σκοπούμενο έννομο αποτέλεσμα της.

20

25

30

Η δικηγόρος της Δημοκρατίας αναφέρθηκε σε πρόσφατη απόφασή μου στην προσφυγή **Ανδρέας Πλάτων κ.ά. v. Κυπριακής Δημοκρατίας κ.ά.** (1995) 4 Α.Α.Δ. 2042, όπου είπα τα πιο κάτω:

35

"Δε συμφωνώ με την εισήγηση η οποία προσεγγίζει το ζήτημα εντελώς εσφαλμένα. Οι εξουσίες που έχει ο αρμόδιος Υπουργός, που διορίστηκε ως Κηδεμόνας των Τ/Κ περιουσιών σύμφωνα με το Ν.139/91, ανάγονται στη σφαίρα του δημοσίου δικαίου και μάλιστα άπτονται μιας πολύ σοβαρής και μεγάλης πτυχής ζητήματος που ενδιαφέρει ολόκληρη την πολιτεία. Η διαχείριση των Τ/Κ περιουσιών από τον Κηδεμόνα δεν αφορά μόνον ένα έκαστο των ιδιοκτητών αλλά γενικά όλους τους Τ/Κ πολίτες της Δημοκρατίας, καθώς και τους υπόλοιπους. Αυτοί

40

που αποκτούν προσωρινά τις Τ/Κ περιουσίες το πράττουν προς όφελος των ιδιοκτητών των ιδίων αλλά και της πολιτείας στο σύνολό της. Η κατάσταση αυτή, που δημιουργήθηκε μετά την τούρκικη εισβολή, αντιμετωπίζεται με νομοθετικούς κανόνες που επηρεάζουν όλους τους πολίτες.”

5

Όμως, τα πιο πάνω λέχθηκαν και αφορούν ειδικά την απόφαση που αποτέλεσε το αντικείμενο εξέτασης σε εκείνη την προσφυγή, η οποία, απόφαση, είναι εντελώς διαφορετική από την προσβαλλόμενη στην παρούσα προσφυγή. Στην υπόθεση *Πλάτων* οι αιτητές ζήτησαν από τον Κηδεμόνα να τους παραχωρηθεί τουρκοκυπριακό κτήμα για εκμετάλλευση. Ο Κηδεμόνας απέρριψε το αίτημά τους, αν και ομολογουμένως ήσαν εκτοπισμένοι, και παραχώρησε το κτήμα σε ιδιωτική εταιρεία. Η βασική επιχειρηματολογία των αιτητών στηριζόταν στην επιφύλαξη του άρθρου 7 του Νόμου, που προβλέπει τα εξής:

10

15

“Νοείται ότι η εξυπηρέτηση μη προσφύγων κατά την διαχείριση των τουρκοκυπριακών περιουσιών θα γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπως θα καθοριστεί.”

20

Θεσπίστηκαν Κανονισμοί που καθορίζουν, μεταξύ άλλων, τη διαδικασία και κριτήρια που ισχύουν για την παραχώρηση τουρκοκυπριακής περιουσίας σε πρόσφυγες και μη. Στην υπόθεση εκείνη κρίθηκε πως ο Κηδεμόνας λειτούργησε ορθά και μέσα στα πλαίσια του Νόμου και των Κανονισμών. Η επίδικη επομένως απόφαση αφορούσε στην παραχώρηση τουρκοκυπριακής περιουσίας και υπεισέρχοντο για εξέταση τα κριτήρια που θέτει ο Νόμος και οι Κανονισμοί.

25

Εδώ, η προσβαλλόμενη απόφαση του Κηδεμόνα αφορά σε εντελώς διαφορετικό ζήτημα. Λειτουργεί απλώς πάνω σε καθαρά ζητήματα διαχείρισης του επίδικου υποστατικού ως Κηδεμόνας - διαχειριστής των συμφερόντων του τουρκοκύπριου ιδιοκτήτη. Η λειτουργία αυτή σχετίζεται με αστική διαφορά που προκύπτει από τους όρους κατοχής του υποστατικού. Η απόφαση, συνεπώς, του Κηδεμόνα στην υπό συζήτηση υπόθεση ανάγεται στη σφαίρα του ιδιωτικού και όχι του δημοσίου δικαίου. Κατ' ακολουθία και η προσβαλλόμενη απόφαση της εξ Υπουργών Επιτροπής, που επελήφθη της προσφυγής του αιτητή είναι ορθή.

30

35

40

Για τους λόγους που αναφέρω πιο πάνω η προσφυγή απορρίπτεται με £200 έξοδα εις βάρος του αιτητή.

Η προσφυγή απορρίπτεται με έξοδα.